

Denna rapport är en sammanställning grundad på Utrikesdepartementets bedömningar. Rapporten gör inte anspråk på att ge en fullständig bild av läget för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer i landet. Information bör också sökas från andra källor.

Sydkorea – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 30 april 2019

I. SAMMANFATTNING

Sydkorea är en väletablerad demokrati där mänskliga rättigheter respekteras i stor utsträckning. Medier kan verka oberoende och fritt kritisera myndigheter. Allmänheten har tillgång till ett fungerande och oberoende rättssystem, och domsluten verkställs som regel. De allmänna levnadsförhållandena är goda. Utbildningsområdet är högt prioriterat och andelen personer i åldrarna 25–34 år som fullföljer en högre utbildning är den högsta i världen.

Under de senaste åren har kränkningar av mänskliga rättigheter i landet fått ökad uppmärksamhet. Den nationella säkerhetslagen, enligt vilken det är förbjudet att sprida eller uttrycka idéer och tillhöra organisationer till stöd för regimen i Nordkorea, får kritik från civilsamhället som menar att lagen inskränker yttrande-, förenings- och mötesfriheten. Under 2018 har mer än 100 personer fått fäste i Sydkorea och flera fall av sexuella övergrepp och trakasserier, exempelvis spionkameror på offentliga toaletter, har uppdagats och lett till åtal.

Trots insatser från regeringens sida för att minska korruptionen i samhället finns fortsatt rapporter om mutor och påtryckningar på olika nivåer. Sedan september 2016 gäller en ny antikorrupsionslag som bland annat avsevärt begränsar i vilken utsträckning offentliga tjänstemän, lärare och journalister får ta emot gåvor.

Dödsstraff finns på straffskalan och utdöms fortfarande, men ingen avrättning har genomförts sedan år 1997.

I Sydkorea gäller allmän obligatorisk militärtjänstgöring för män. Tidigare har alternativ för civil tjänstgöring saknats och många som vägrat militärtjänstgöringen har därför dömts till fängelse. Under 2018 fastslog landets författningsdomstol att det inte var förenligt med konstitutionen att tvinga personer att bära vapen mot sin vilja. Domstolen beslutade att berörda myndigheter måste erbjuda civila alternativ för tjänstgöringen.

Fackanslutningsgraden är 10 procent. För flera yrkeskategorier begränsas rätten till facklig aktivitet, till exempel för offentliganställda tjänstemän, poliser och lärare. Möjligheterna till strejk är begränsade. Strejker betraktas som olagliga om de berör villkor eller frågor som inte uttryckligen handlar om lön, arbetsvillkor och arbetstid.

Det sydkoreanska samhället är präglad av patriarkala och könsstereotypa attityder. Våld i nära relationer har länge ansetts höra till den privata sfären, men på senare tid har insatser gjorts från bland andra regeringen och polisen för att stävja våldet. Enligt koreansk lagstiftning är abort förbjudet förutom i undantagsfall. I april 2019 fastslog landets författningsdomstol att ett abortförbud inte var förenligt med konstitutionen. Ogifta mödrar utsätts för diskriminering och socialt stigma. Lönegapet mellan män och kvinnor är stort och kvinnor är underrepresenterade i det politiska och offentliga livet.

Hbtq-personer diskrimineras. Förföljelser och hot mot hbtq-personer förekommer. Samkönade äktenskap erkänns inte. För militärer är frivilliga sexuella handlingar mellan personer av samma kön straffbart med fängelse. Samtidigt har hbtq-personers synlighet ökat under de senaste åren, vilket har bidragit till en ökande kunskap hos allmänheten om hbtq-personers situation.

II. RÄTTSSSTATENS PRINCIPER

Konstitutionen föreskriver en uppdelning av den verkställande, den lagstiftande och den dömande makten och rättsväsendet är oberoende från regeringsmakten.

Domare till Högsta domstolen utses av presidenten. En domare i Högsta domstolen tjänstgör under sex år och domare i lägre domstolar under tio år. Alla utom Högsta domstolens ordförande kan bli utsedda på nytt. Konstitutionen slår fast att domare ska döma självständigt. De har ett särskilt anställningsskydd som ska främja detta. Det pågår en ändring av behörighetskraven för att bli domare och fram till och med år 2026 kommer kraven successivt att skärpas. På World Justice Projects rättsstatsindex rankades Sydkorea år 2018 på plats 18 av 126 länder.

Presidenten har den avgörande makten att bevilja amnesti och massamnestier för dömda i samband med nationella högtider förekommer. Personer dömda för ekonomiska brott eller korruption tillhör dem som ofta benådas. Sittande administration har dock utlovat att begränsa antalet personer som benådas för korruption.

I Transparency Internationals index för upplevd korruption 2018 hamnade Sydkorea på plats 45 av 180 länder. Trots insatser från regeringens sida för att minska korruptionen i samhället fortsätter det att rapporteras om mutor och påtryckningar på flera olika nivåer. Det finns en fristående generalinspektör som har i uppdrag att granska oegentligheter bland personer som har en nära koppling till presidenten, exempelvis familjemedlemmar och högt uppsatta regeringstjänstemän.

Sedan september 2016 gäller en ny antikorrupsionslag som bland annat avsevärt begränsar i vilken utsträckning offentliga tjänstemän, lärare och journalister får ge och ta emot gåvor.

Enskilda och organisationer kan vända sig till National Human Rights Commission Korea (NHRCK) för att lämna in klagomål om kränkningar av mänskliga rättigheter. Kommissionens rekommendationer och beslut är inte bindande, men enligt statistik har 95 procent av NHRCK:s rekommendationer följts. År 2017 inkom cirka 12 300 klagomål om kränkningar av mänskliga rättigheter, en ökning jämfört med tidigare år. Sedan kommissionen inrättades 2001 har den handlagt cirka 120 000 klagomål. Av dessa har cirka 3 600 föranlett rekommendationer från kommissionen.

Rättssäkerhet

Allmänheten har tillgång till ett fungerande och oberoende rättssystem. Domsluten verkställs som regel utan problem. Domstolsförhandlingar i Sydkorea ska vara offentliga, även om beslut kan fattas om begränsningar. Rätten att betraktas som oskyldig till dess motsatsen bevisats tillämpas i brottmål. Lagen ger också en misstänkt person rätten att, utan dröjsmål och i detalj, få del av anklagelserna mot sig och tid till att förbereda sitt försvar. Enligt lag har varje medborgare rätt att företrädas av ett ombud. Misstänkta personer kan hållas häktade i högst 20 dagar, och i undantagsfall 30 dagar, men därefter måste antingen personen släppas eller åtal väckas.

För personer som inte har råd med ett juridiskt ombud tillhandahålls rättshjälp av den statligt finansierade organisationen Korea Legal Aid Corporation. Under vissa omständigheter kan möjligheterna till ombud vid förhör vara begränsade för frihetsberövade personer. Vilka omständigheter som kan begränsa rätten till ombud är inte klart definierat vilket kan leda till att någon felaktigt nekats ombud. Rättegång måste inledas inom sex månader efter det att någon frihetsberövas.

Straffbarhetsåldern i Sydkorea är 14 år. Barn över 12 år som har begått brott kan omhändertas och placeras på ungdomshem.

Nordkoreaner som flyr till Sydkorea kan omhändertas av sydkoreanska myndigheter i upp till sex månader medan de förhörs och utredning pågår. Under denna tid har de inte rätt till juridiskt biträde, även om särskilda ombud för de mänskliga rättigheterna finns att tillgå.

För militärer finns särskilda militärdomstolar och speciallagar, exempelvis är frivilliga samkönade samlag mellan militärer straffbart.

Straffrihet och ansvarsutkrävande

Massamnestier där presidenten benådar personer dömda för brott förekommer. Detta sker som regel någon gång per år i samband med nationella högtider och omfattar då ofta tusentals personer. Det faktum att det ofta är personer dömda för korruption eller andra ekonomiska brott som benådas har medfört en debatt om otillbörlig straffrihet för högt uppsatta personer inom både den privata och offentliga sektorn. Detsamma gäller faktumet att presidenter överhuvudtaget kan utföra benådningar och

massamnestier. President Moon valde att exkludera företagsledare och tjänstemän som dömts för korruptionsbrott i den senaste massamnestin i december 2017, som omfattade cirka 6 400 personer.

III. DEMOKRATI

De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

Sydkorea har ett ungt men väletablerat demokratiskt system med allmänna, fria och rättvisa val. Presidenten väljs vart femte år och kan inte bli omvald. Val till parlamentet hålls vart fjärde år. I parlamentet finns fem större partier representerade. Det råder politisk pluralism och de två största partierna har traditionellt betecknats som antingen liberala eller konservativa i sin ideologi. Det finns en fungerande opposition och sedan fria val inrättades 1987 har Sydorea haft såväl konservativa som liberala presidenter och parlament. Alla presidenter efter valet 1992 har varit civila. I allmänhet råder fri opinionsbildning, men den nationella säkerhetslagen som förbjuder agerande i stöd för Nordkorea har tidigare lett till upplösning av politiska partier.

Det senaste parlamentsvalet ägde rum 2016. Valdeltagandet var cirka 58 procent. Av parlamentets 300 platser innehas 51 av kvinnor och av de 19 medlemmarna i regeringen är fyra kvinnor. Det senaste presidentvalet ägde rum i maj 2017 efter att tidigare presidenten Park Geun-hye ställts inför riks rätt för korruption och avsattes den 10 mars 2017. Valdeltagandet var drygt 77 procent.

Presidenten har långtgående befogenheter. Bland annat utser presidenten regeringen och har möjlighet att direkt styra förvaltningen. Frågan om att begränsa den omfattande presidentmakten har blivit föremål för en ökad debatt under de senaste åren. Inga sådana förslag har dock presenterats.

För att kunna bilda ett nationellt politiskt parti kräver lagen flera mindre lokala partier och ett förhållandevis högt minsta antal medlemmar. Ett parti måste betala en deposition för varje kandidat som ställer upp i val. Denna deposition betalas inte tillbaka om inte kandidaten i fråga får tillräckligt många röster. Ett partis finansiella styrka avgör därmed hur många kandidater som kan ställa upp.

Det civila samhällets utrymme

Det finns många civilsamhällesorganisationer i Sydkorea. Människorättsorganisationer kan utföra sitt arbete och publicera sina resultat utan statlig inblandning. Kritik framförs regelbundet mot regeringen och demonstrationer är vanligt förekommande. Risken för repressalier från myndigheterna är mycket låg. I januari 2017 dömdes landets tidigare kulturminister till två års fängelse med anledning av att en så kallad svart lista upprättats över fler än 10 000 regimkritiska personer verksamma inom media och kultursektorn. Syftet med listan ska enligt åtalet ha varit att motverka finansiellt stöd till dessa personer. Planeringen och beordrandet att upprätta listan ingick bland de 16 åtalpunkter för vilka Park dömdes till 24 års fängelse 2018. I juli 2018 rapporterades att en gren av den militära underrättelsetjänsten ska ha undersökt möjligheterna att införa undantagstillståndslagar under de utbredda demonstrationerna mot tidigare president Park 2016 och 2017.

Kritik har riktats mot Sydkorea beträffande alltför långtgående inskränkningar i yttrande- och föreningsfriheten genom tillämpningen av landets förtalslagstiftning samt den nationella säkerhetslagen förbjuder aktiviteter som kan betraktas som ett direkt och uttalat stöd för regimen i Nordkorea. Det är till exempel förbjudet att tillhöra organisationer som stödjer Nordkorea.

IV. MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Lagstiftningen förbjuder tortyr, men den kriminaliserar inte alla handlingar som internationellt sett omfattas av begreppet tortyr, särskilt gäller det psykisk tortyr.

FN:s kommitté för mänskliga rättigheter har i en rapport i maj 2017 pekat på förekomsten av överfyllda fängelser där fysisk bestraffning rapporteras förekomma. Ett flertal inspektioner av häkten och fängelser genomförs årligen av tillsynsmyndigheter för att stävja och förebygga kränkningar av de mänskliga rättigheterna.

Enligt lag kan den som dömts för sexuella övergrepp på barn under 19 år straffas med kemisk kastrering. Beslutet kan fattas av antingen domare eller justitieministeriet.

Inom landets militär, som sysselsätter omkring 600 000 personer, förekommer våld och sexuella övergrepp. Strax under 1 000 fall anmäls varje år men händelserna leder sällan till straff. Militären har under 2015 utbildat människorättsinstruktörer för att minska antalet övergrepp.

Människohandel förekommer, både för arbete och prostitution, men få åtalas och döms på grund av lagstiftningens snäva definition.

I det amerikanska utrikesministeriets rapport om människohandel för 2018 uppges att sydkoreanska kvinnor tvingas in i prostitution i hemlandet och utomlands. Barn som har rymt hemifrån är särskilt utsatta att falla offer för människohandel och rekryteras till prostitution genom nätet. Vidare rapporteras att människor från Kina, Thailand, Filippinerna, Vietnam, Indonesien, Mellanöstern och Sydamerika har utsatts för tvångsarbete i Sydkorea. Kvinnor från dessa länder tvingas också in i prostitution. Regeringen jobbar mot att eliminera människohandeln. FN har kritiserat Sydkorea för de låga antal åtal och domar i relation till antalet offer för människohandel.

Dödsstraff

Dödsstraff finns på straffskalan och utdöms fortfarande för mycket grova våldsbrott. Den senaste avrättningen ägde rum år 1997 och sedan år 2008 råder ett de facto moratorium. I nuläget rapporteras över 61 personer vänta på avrättning. Flera förslag om att helt avskaffa dödsstraffet har lagts fram i parlamentet, men inget av dessa har fått tillräckligt stöd för att röstas igenom.

Rätten till frihet och personlig säkerhet

Sydkoreaner tillåts resa fritt både inrikes och utrikes, undantaget resor till Nordkorea, vilka kräver särskilt godkännande av myndigheterna. Det krävs också myndigheternas godkännande för att träffa nordkoreaner i tredje land.

Sydkoreansk lagstiftning förbjuder godtyckliga frihetsberövanden och de rättsliga kraven för frihetsberövanden är som regel högt ställda. De

möjligheter som finns i den nationella säkerhetslagstiftningen att inskränka dessa rättigheter har dock kritiserats. Det förekommer att flyktingar från Nordkorea frihetsberövas under så lång tid som sex månader medan utredning av motiv till flykten pågår.

Yttrande-, press- och informationsfrihet, inklusive på internet

Konstitutionen garanterar yttrande- och pressfrihet. Media kan verka oberoende och fritt kritisera regeringen och presidenten. Samtidigt möjliggör den nationella säkerhetslagen en relativt stor inskränkning av sådan aktivitet som kan uppfattas som stöd för Nordkorea. Det är till exempel förbjudet att sprida eller uttrycka idéer som stödjer Nordkorea. Tillämpningen av förtalslagsstiftningen begränsar också möjligheten till kritik och kan i extrema fall leda till sju års fängelse.

I Reportrar utan gränsers pressfrihetsindex har Sydkorea stigit 20 placeringar sedan år 2017 och rankas år 2018 på plats 43 av 180 länder. Pressfriheten har förbättrats sedan tidigare administration (2013–2017) och förbättringen innebär även en brytning i den trend där pressfriheten successivt har försämrats under det senaste årtiondet. Reportrar utan gränsers kritiserade bland annat tidigare administrationers tillämpning av den nationella säkerhetslagen och förtallagsstiftningen. Det kvarstår dock strukturella problem, såsom tillvägagångssättet för att tillsätta oberoende chefer inom public service.

Sydkorea är ett av de mest uppkopplade länderna i världen och har en hög grad av bredbands- och mobiltelefonanvändning. Det finns restriktioner av åsikts- och informationsutbytet på internet vad gäller brottsligt innehåll. The Korea Communications Standards Commission (KCSC) övervakar nätet och blockerar och raderar tiotusentals webbplatser årligen. Hemsidor som uppmuntrar till våld eller hasardspel, visar sexuellt explicit innehåll, främjar olaglig handel med medicin och medicinsk utrustning eller bryter mot immaterialrätt, annan lag eller föreskrift, inklusive den nationella säkerhetslagen, är föremål för blockering eller tas bort.

Det finns även uppgifter om internetanvändare som har uppmanats eller beordrats av myndigheter att ta bort inlägg med hänvisning till att det hotar den nationella säkerheten. KCSC övervakar sociala medier och varnar användare som publicerat inlägg vilka anses skadliga eller felaktiga.

Rätten till mötes- och föreningsfrihet

Konstitutionen garanterar mötes- och föreningsfrihet och dessa friheter respekteras i allmänhet av myndigheterna. Det förekommer dock begränsningar av rättigheterna i annan lagstiftning. Framförallt ger den nationella säkerhetslagen möjlighet till inskränkningar. I december år 2014 upplöste författningsdomstolen ett politiskt parti med hänvisning till den nationella säkerhetslagen och att partiets stadga innehöll formuleringar som låg nära Nordkoreas statsideologi. Följden av upplösningen blev att partiets fem ledamöter förlorade sina platser i parlamentet och att partiet inte fick fortsätta sin verksamhet.

Demonstrationer ska anmälas till polisen på förhand. Polisen tillåter demonstrationer regelmässigt, även om det finns rapporter om att polisen blockerat gator och utövat övervåld vid demonstrationer. Spontana demonstrationer är olagliga. FN:s specialrapportör för mötes- och föreningsfrihet har rapporterat om att myndigheterna i efterhand vidtagit rättsliga åtgärder mot deltagare i fredliga demonstrationer. Ett exempel är att organisatörer av demonstrationer kan hållas skadeståndsrättsligt ansvariga för skador orsakade av andras olagliga agerande.

Religions- och övertygelsefrihet

Enligt konstitutionen ska stat och religion ska vara åtskilda. Konstitutionen föreskriver också religionsfrihet och förbud mot diskriminering på grund av religion, vilket respekteras i stor utsträckning. De största religionerna är buddism och kristendom. En stor del av befolkningen uppger sig inte tillhöra någon religion.

Religiösa skäl har tidigare inte varit en giltig ursäkt för att vägra göra den tvååriga obligatoriska militärtjänstgöringen och möjlighet att istället göra civil tjänstgöring har saknats. I juni 2018 fastslog konstitutionsdomstolen att detta inte var förenligt med konstitutionen och gav koreanska parlamentet i uppdrag att bestämma formerna för civil tjänstgöring. I november 2018 fastslog Högsta domstolen moraliska samt religiösa övertyger som giltiga skäl för att vägra militärtjänstgöring och följaktligen släpptes 58 personer som dömts till fängelse efter att ha vägrat utföra militärtjänstgöringen, så kallade samvetsvägrare. I december 2018 beslutade det koreanska parlamentet att från och med 2020 ska de som vägrar göra militärtjänstgöring

på grund av samvetsskäl få alternativet att tjänstgöra 36 månader på en lokal kriminalvårdsanstalt, vilket är dubbelt så långt som ordinarie militärtjänstgöring.

V. EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

Rätten till arbete, rättvisa arbetsvillkor och relaterade frågor

Sydkorea har ratificerat fyra av ILO:s åtta kärnkonventioner. Landet har inte ratificerat konventionerna som avser förbud mot tvångsarbete respektive föreningsfrihet och förhandlingsrätt. EU har vid åtskilliga tillfällen inom ramen för frihandelsavtalet mellan EU och Sydkorea riktat kritik mot Sydkorea för de uteblivna ratificeringarna. I slutet av 2018 begärde EU formella konsultationer med Sydkorea om frågan.

Konstitutionen förbjuder diskriminering i arbetslivet som grundar sig i etnicitet, kön, sexuell läggning och social status. Arbetsgivare riskerar upp till fem års fängelse och omfattande skadestånd om en anställd avskedas på grund av graviditet. I praktiken förekommer dock diskriminering i omfattande utsträckning. I genomsnitt förvärvsarbetar kvinnor och män i lika hög grad fram till 30 års ålder, därefter sjunker andelen kvinnor på arbetsmarknaden. Det är vanligt att kvinnor slutar förvärvsarbete på grund av giftermål och barnafödande. Enligt OECD statistik från år 2015 var sysselsättningsgraden för kvinnor i åldern 35–39 år cirka 54 procent. Lönegapet mellan kvinnor och män var nästan 35 procent år 2017 vilket innebär att Sydkorea har den största löneskillnaden mellan män och kvinnor bland OECD-länderna.

Arbetslösheten är 3,8 procent. Ungefär en femtedel av Sydkoreas arbetsstyrka saknar fast anställning. Dessa har enligt en OECD-rapport från år 2016 i genomsnitt drygt 35 procent lägre lön och sämre sociala förmåner än fast anställda på samma arbetsplats. De saknar oftast statlig sjuk- och arbetslöshetsförsäkring och kan bli uppsagda när som helst. Det är vanligare att unga, äldre, kvinnor och lågutbildade saknar fast anställning.

Sydkoreaner arbetar bland de längsta arbetsveckorna av OECD-länderna och arbetar i genomsnitt 2 024 timmar per år, vilket kan jämföras med genomsnittet i OECD-länderna på 1 759 timmar per år. År 2018 reducerades den lagstadgade maxarbetsveckan från 68 till 52 timmar för att bland annat

minska de negativa hälsoeffekterna av överarbete. Det har tidigare rapporterats om hundratals dödsfall per år relaterade till överarbete.

Barnarbete förekommer i princip inte i Sydkorea. Barn mellan 15 och 18 år måste ha tillstånd från sina föräldrar eller vårdnadshavare för att få arbeta.

Fackanslutningsgraden är 10 procent. För flera yrkeskategorier begränsas rätten till facklig aktivitet, till exempel för offentliganställda tjänstemän, poliser och lärare. Avskedade arbetstagare är enligt lag förbjudna att vara medlemmar i facket. Det sydkoreanska lärarfacket Korean Teachers and Education Workers Union har på grund av detta förlorat sin status som fackförening eftersom avskedade lärare inte uteslutits. Vidare erkänns inte alla föreningar som fackföreningar. Exempelvis gäller inte avtal som bindande kollektivavtal om det ingås av föreningar för egenföretagare eller arbetare som inte är direkt anställda. Migrantarbetare har sedan juni år 2015 samma rätt att bilda och vara medlemmar i fackföreningar som sydkoreanska arbetare.

Möjligheterna till strejk kan beskrivas som begränsade. Strejker betraktas som olagliga om de berör villkor eller frågor som inte uttryckligen handlar om lön, arbetsvillkor och arbetstid. Arbetsmarknadsministern har befogenhet att omedelbart stoppa all strejkverksamhet och tvinga fackföreningar att delta i medling. Leder inte medlingen till en överenskommelse ska parterna mötas i ett skiljedomsförfarande vars utgång är bindande. Det förekommer att de strejkande avskedades av arbetsgivarna.

Enligt bland annat FN:s kommitté för mänskliga rättigheter och Amnesty International råder undermåliga arbetsvillkor för ett betydande antal utländska arbetare inom framförallt jordbrukssektorn. Många gånger tvingas migrantarbetare arbeta längre pass och till lägre lön än vad som överenskommit, under hot om våld och uppsägning. Migrantarbetare kan enligt lag endast byta arbetsgivare med tillstånd från sin arbetsgivare eller om särskilda, omständigheter föreligger.

Rätten till bästa uppnåeliga fysiska och mentala hälsa

Sydkorea har väl utvecklade system för hälsovård och social välfärd.

Grunden i systemet är en obligatorisk sjukförsäkring som betalas till lika

delar av arbetsgivare och arbetstagare. Försäkringen ger ett grundläggande skydd men täcker oftast inte dyrare behandlingar för exempelvis cancer, varför många också tecknar privata försäkringar.

Sydkorea har de näst högsta självmordstalen av OECD-länderna. För unga personer mellan 9 och 24 år är självmord den vanligaste dödsorsaken och för kvinnor är det den näst vanligaste dödsorsaken. Det är också vanligt förekommande bland äldre och personer inom det militära. En debatt om orsakerna pågår och regeringen har bland annat öppnat stödcenter med syftet att minska antalet självmord.

Luftföroreningarna i Sydkorea är mycket allvarliga. Fler än 20 000 personer beräknas avlida varje år till följd av luftföroreningar. Enligt Yales Environmental Performance Index 2018 som bedömer luftkvaliteten i länder, rankas Sydkorea på plats 119 av 180 undersökta länder. När det gäller nivån av hälsofarliga luftburna partiklar (PM 2,5) hamnar Sydkorea på plats 174.

Abort är förbjudet och straff är föreskrivet för både kvinnan och den som utför aborten, men det finns undantag. Exempelvis tillåts abort om kvinnans liv är i fara eller om någon av föräldrarna lider av en smittsam sjukdom eller har funktionsnedsättningar. Trots förbudet, uppskattade Korea Institute for Health and Social Affairs att det under 2017 utfördes 50 000 aborter i Sydkorea, majoriteten på grund av socioekonomiska skäl. I april 2019 fastslog författningsdomstolen att abortförbudet strider mot konstitutionen. Parlamentet har fått i uppgift att se över en lagändring för att avkriminalisera abort till december 2020. Den nationella läroplanen innebär en skyldighet för skolor att inkludera sexualundervisning i utbildningen. Bristande sexualundervisning leder dock till en hög andel oplanerade graviditeter bland unga. Riktlinjerna behandlar inte hbtq-frågor. Från regeringens sida motiveras detta med att frågorna betraktas som alltför kontroversiella för att inkluderas i undervisning för underåriga.

Medellivslängden i Sydkorea är 85,6 år för kvinnor och 79,5 år för män. Barnadödligheten är 3,3 per 1 000 levande födda under de första fem levnadsåren. Mödradödligheten är 8,4 per 100 000 födslar.

Rätten till utbildning

Utbildning är ett av de mest prioriterade områdena i Sydkorea. Den obligatoriska skolgången är avgiftsfri och nästan samtliga barn, omkring 98 procent, går i skolan vid sex års ålder. Läromedel är gratis. Många barn och unga kompletterar den obligatoriska undervisningen med privat extraundervisning för att kunna hävda sig i den hårda konkurrensen inom det koreanska skolsystemet. Antagningsproven till universiteten spelar stor roll och många studerar intensivt inför dessa för att komma in på de bästa universiteten.

I det sydkoreanska samhället anses det av stor vikt för barn och ungdomar att prestera akademiskt. Barn och ungdomar befinner sig ofta under stark press från såväl föräldrar som lärare och uppmuntras ofta till att tävla mot sina jämnåriga. De starka kraven att studera vidare har lett till ökad psykisk ohälsa bland unga.

Universitetsutbildning är mestadels privat och finansieras av terminsavgifter. Omkring 70 procent av alla mellan 25–34 år har någon form av avslutad högre utbildning, vilket är den högsta siffran i världen. Siffran är något högre för kvinnor än för män. Studenter som saknar egna medel erbjuds i regel bidrag eller studielån.

Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard och social trygghet

De allmänna levnadsförhållandena har utvecklats positivt sedan 1980-talet och är goda. Landet ligger på plats 22 av 189 år 2018 i UNDP:s index för mänsklig utveckling.

Samtidigt förekommer skillnader i levnadsstandard. Fattigdomen bland äldre är betydande och cirka 50 procent av befolkningen över 65 år anses leva under den nationella fattigdomsgränsen. År 2018 höjdes den lagstadgade minimilönen med 16 procent till 7,530 KRW per timme. Från och med 2019 kommer minimilönen att höjas med ytterligare 10,9 procent till 8,350 KRW, motsvarande cirka 70 SEK, per timme. Enligt Bank of Korea uppgår inkomsterna på landsbygden till omkring 60 procent av de i städerna.

VI. RÄTTEN ATT INTE UTSÄTTAS FÖR DISKRIMINERING

Kvinnors åtnjutande av mänskliga rättigheter

Konstitutionen förbjuder diskriminering av kvinnor, som formellt sett har samma rättigheter som män. Det sydkoreanska samhället är präglad av patriarkala attityder vilket lett till stereotypa könsroller där kvinnan ansvarar för hushållet, hushållsekonomin samt vård av barn och äldre. Det finns ett utbrett socialt stigma för ogifta mödrar vilket många gånger leder till bortadoption av barn.

Våld i nära relationer har länge ansetts höra till den privata sfären, men på senare tid har insatser gjorts för att stävja våldet. I den amerikanska utrikesministeriets rapport om de mänskliga rättigheterna i Sydkorea 2018 uppges att polisen numera i allmänhet svarar snabbt på anmälda händelser, samtidigt som andelen fall som leder till åtal fortfarande är liten, mindre än 20 procent. Enligt data från polisen anmäldes nästan 280 000 fall av misshandel under 2017 men mörkertalet kan antas vara mycket stort. Våldtäkt inom äktenskapet är olagligt. Den som utövat våld mot en anhörig kan slippa åtal om vederbörande istället går med på att få utbildning eller rådgivning. Det finns uppgifter om att åtal lagts ned efter att förövaren och offret nått en ekonomisk överenskommelse och offret därmed dragit tillbaka anklagelserna. Myndigheterna har startat stödcentra för kvinnor som utsatts för sexuellt våld. Dessa finns på flera platser i landet och erbjuder medicinsk hjälp, rådgivning och juridiskt stöd.

Kvinnors representation i landets politiska och offentliga liv är låg. Av parlamentets 300 ledamöter är cirka 17 procent kvinnor. Andelen kvinnor vid statliga myndigheter har stigit stadigt under de senaste åren och närmar sig hälften. Andelen kvinnliga domare har också ökat.

Barnets rättigheter

Barn som har minst en koreansk förälder erhåller medborgarskap i landet. Utlänningar som får barn i Sydkorea förväntas registrera barnets födsel vid sin egen ambassad, vilket ofta är omöjligt för asylsökande och flyktingar.

Barnmisshandel är straffbart enligt lag, dock är barnaga lagligt förutom i Seoul. Vissa former av kroppsstraff är förbjudet i skolorna i Seoul, Gyeonggi provinsen, Gwangju och Jeollabuk-provinsen. Enligt en rapport från Seoul

Metropolitan Office of Education gjord 2016 hade 20 procent av alla elever i Seoul blivit utsatta för kroppslig bestraffning i skolan. Myndigheter driver flera anläggningar för att behandla och skydda barn som misshandlats, och en 24-timmars jourtelefon finns för barn som drabbas.

Alla barn har rätt till avgiftsfri grundskoleutbildning av god kvalitet. Inom skolan råder hård konkurrens och många barn har extra undervisning utanför ordinarie skoltid. Detta leder ofta till oproportionerlig stress vilket påverkar både den fysiska och psykiska hälsan hos många barn.

Samtyckesåldern för sex är 13 år. Att förleda eller pressa någon under 19 år att ha samlag är straffbart enligt lag. Våldtäkt och sexuella övergrepp mot barn är straffbart och kan medföra livstids fängelse. Barnpornografi är förbjudet och kan medföra upp till sju års fängelse.

År 2017 rapporterades det om närmare 30 000 fall av barn som rymt hemifrån. Barn som rymt hemifrån lever ofta i stor utsatthet och löper risk att hamna i prostitution.

Åldersgränsen för militärtjänstgöring är 18 år.

Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

Det finns inte några officiella minoriteter i Sydkorea. Det bor runt två och en halv miljon personer med utländsk bakgrund, inklusive oregistrerade migranter, i landet. Diskriminering förekommer, men antalet dokumenterade fall av diskriminering på grund av etnicitet är få. Det finns ingen lag som särskilt föreskriver straff för hatbrott baserade på etnisk diskriminering. Inte desto mindre har den sydkoreanska regeringen i ökande utsträckning genomfört informationskampanjer om kulturell mångfald för att tackla diskrimineringen mot migranter. FN:s kommitté mot rasdiskriminering (CERD) har kritiserat Sydkorea för de ökade antalet hatiska uttalanden mot minoriteter som syns allt mer i media samt i sociala medier och rekommenderat regeringen att vidta åtgärder.

Hbtq-personers åtnjutande av mänskliga rättigheter

Lagstiftningen innehåller inget allmänt förbud mot diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet. Generellt sett är hbtq-personer utsatta

för diskriminering och det förekommer utbrett våld och hatpropaganda mot hbtq-personer. Många håller sin läggning dold också för sin närmaste familj. Statliga byggnader har upplåtits för seminarier om så kallad ”omvändningsterapi” vars syfte är att omvända homosexuella till heterosexuella. Enligt en undersökning av NHRCK 2014 uppgav 41 procent av hbtq-personer att de blivit utsatta för trakasserier på jobbet på grund av sin identitet och 14 procent att de blivit uppsagda eller ombedda att säga upp sig. Samkönade äktenskap eller annan form av registrerat partnerskap erkänns inte. De senaste riktlinjerna för sexualundervisning i skolan innehåller ingen information om hbtq.

Den militära strafflagen förbjuder homosexuella handlingar mellan medlemmar av militären utförda på och utanför militärt område samt under permission. Att på annat sätt uttrycka homosexualitet inom militären är förenat med straff och sanktioner. Samlag efter samtycke har straffats under lagen som föreskriver straff upp till två års fängelse. Under våren 2017 blev 44 män anklagade för brott mot lagen och 22 män blev åtalade. I maj 2017 dömdes en kapten till sex månaders fängelse efter att ha haft samtyckande samlag med en annan man. Fem män väntar på dom. Sedan 2017 har inga nya åtal väckts under lagen.

På senare tid har synligheten för hbtq-personer ökat, vilket märks inte minst genom det växande deltagandet i den årliga Prideparaden. Den ökade synligheten har också medfört ökad kunskap hos allmänheten om hbtq-personers situation i Sydkorea.

I sydkoreansk rättspraxis tillåts juridisk könskorrigering.

Flyktingars och migranters rättigheter

Sydkorea har anslutit sig till flyktingkonventionen. För personer som flyr från Nordkorea så kallade nordkoreanska avhoppare råder ett särskilt regelverk. Dessa ses inte som flyktingar utan betraktas som landsmän och behandlas därför annorlunda än flyktingar från andra länder. De som flyr från Nordkorea till Sydkorea är garanterade sydkoreanskt medborgarskap. Inte sällan utsätts nordkoreaner för diskriminering som påverkar möjligheterna till integrering i det sydkoreanska samhället. Dessa problem gäller inte minst för barn och unga, som inte erbjuds tillräckligt med stöd för

att klara det hårda sydkoreanska skolsystemet och ofta utsätts för mobbning.

Flyktingar som inte kommer från Nordkorea har möjlighet att söka asyl men Sydkorea avslår mycket ofta dessa ansökningar. Under 2017 ansökte knappt 10 000 flyktingar om asyl, av vilka endast 2 procent beviljades. En majoritet av dessa kom från Myanmar. Det finns ingen lagstadgad gräns för hur länge en flykting kan hållas i förvar. UNHCR, som har ett kontor i Sydkorea, har bland annat riktat kritik mot att landets flyktingpolitik baseras på en alltför snäv tolkning av internationella konventioner.

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Lagen förbjuder diskriminering av personer med funktionsnedsättningar. Regeringen har antagit program för att underlätta framkomlighet, anställning, information och kommunikation för personer med funktionsnedsättningar. Diskriminering är dock fortfarande vanligt förekommande.

Barn och unga med funktionsnedsättningar har rätt till särskild utbildning. Alla skolor måste tillhandahålla utrustning och hjälpmedel så att också barn med funktionsnedsättningar kan delta i undervisningen. Företag med mer än 300 anställda har skyldighet att anställa personer med funktionsnedsättningar eller betala en avgift. En majoritet väljer att betala avgiften.

VII. Exempel på svenskt och internationellt arbete rörande mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Sydkorea

Ambassaden har under året genomfört insatser för att främja mänskliga rättigheter i Sydkorea. Områden som lyfts fram är bland annat jämställdhet och kvinnors rättigheter samt hbtq-personers rättigheter. Ett kontinuerligt arbete pågår tillsammans med EU-delegationen, de nordiska och andra ambassader för att ytterligare uppmärksamma den koreanska regeringen på områden där kritik förekommer om att de mänskliga rättigheterna inte respekteras.

I den senaste granskningen av Sydkorea i FN:s universella granskningsmekanism (UPR) rekommenderade Sverige att Sydkorea bör

ratificera återstående fyra ILO kärnkonventioner vilken accepterades av Sydkorea. Sverige rekommenderade även Sydkorea att ratificera det andra fakultativa protokollet till internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter med ambitionen att avskaffa dödsstraffet, och inkludera förbud mot diskriminering baserat på sexuell läggning i antidiskrimineringslagen. Sydkorea noterade de senare rekommendationerna.

VIII. Ratificering av centrala konventioner om mänskliga rättigheter

Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (*International Covenant on Civil and Political Rights*, ICCPR) och det fakultativa protokollet om enskild klagorätt ratificerades år 1990. Det fakultativa protokollet om avskaffandet av dödsstraffet är Sydkorea inte part till.

Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (*International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights*, ICESCR) ratificerades år 1990. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt är Sydkorea inte part till.

Internationella konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering (*International Convention on the Elimination of all forms of Racial Discrimination*, ICERD) ratificerades år 1978.

Konventionen om avskaffandet av all slags diskriminering mot kvinnor (*Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women*, CEDAW) ratificerades år 1984. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt ratificerades år 2006.

Konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (*Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment*, CAT) ratificerades år 1995. Det fakultativa protokollet om förebyggande av tortyr är Sydkorea inte part till.

Konventionen om barnets rättigheter (*Convention on the Rights of the Child*, CRC) ratificerades år 1991. Det fakultativa protokollet om indragning av barn i väpnade konflikter och det fakultativa protokollet om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi ratificerades år 2004.

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (*Convention on the Rights of Persons with Disabilities*, CRPD) ratificerades år 2008.

Internationella konventionen till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden (*International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearances*, ICED) är Sydkorea inte part till.

1951 års konvention angående flyktingars rättsliga ställning (*Convention Relating to the Status of Refugees, 1951 Refugee Convention*) och det tillhörande protokollet ratificerades år 1992.

Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen (*Rome statute of the International Criminal Court*) ratificerades år 2002.